

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

[૨૦૧૦] ૯ એસ. સી. આર. ૧૧૯

પી. જે. એગ્રો ટેક લિમિટેડ એન્ડ ઓઆરએસ.

વી.

પાણીનો આધાર મર્યાદિત

(૨૦૧૦ ની ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૩૫૭)

જુલાઈ ૨૮, ૨૦૧૦

[અલ્ટમાસ કબીર અને ડૉ. મુકુંદકમ શર્મા, જે. જે.]

બિન-કાનૂની સૂચના અધિનિયમ, ૧૮૮૧:

કલમ ૧૩૮-ડિફોલ્ટ-હેલ્ડ માટે ચેક-લાયબિલિટીનું અપમાન:કલમ ૧૩૮ની જોગવાઈઓને આકર્ષવા માટે, ચેક કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા બેન્કર સાથે તેના દ્વારા જાળવવામાં આવેલા ખાતા પર દોરવામાં આવ્યો હોવો જોઈએ-તાત્કાલિક કિસ્સામાં, જે કંપની સામે ફરિયાદ કરવામાં આવી હતી તે કંપની દ્વારા

જાળવવામાં આવેલા ખાતા પર પ્રશ્નમાં ચેક ન દોરવામાં આવ્યો હતો, ન તો તેના કોઈ ડિરેક્ટર દ્વારા તેના પર હસ્તાક્ષર કરવામાં આવ્યા હતા અને તેથી, કંપની અને તેના ડિરેક્ટરોને અન્ય વ્યક્તિ દ્વારા કરવામાં આવેલા ડિફોલ્ટ માટે જવાબદાર બનાવી શકાતા નથી-કાયદાનું અર્થઘટન.

રાજ્યોની દખલગીરી;

સખત બાંધકામ-જાળી:ફોજદારી અને અર્ધ ફોજદારી કાર્યવાહીના સંદર્ભમાં જોગવાઈઓનો કડક અર્થઘટન થવો જોઈએ, કારણ કે આવી બાબતો વ્યક્તિગત છે અને તેનો ઉપયોગ કોઈ અન્ય વ્યક્તિ પર ગુનો કરવા માટે કરી શકાતો નથી, જે કાયદા હેઠળ તેના માટે જવાબદાર ન હતો-નેગોશિએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટ, ૧૮૮૧-કલમ ૧૩૬.

અપીલકર્તા નં.૧ કંપની, તેના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અને ચેરપર્સન, તેમજ પ્રોફોર્મા પ્રતિવાદીઓને પણ પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલા કેસમાં સમન્સ આપવામાં આવ્યા હતા, જે તેમની સામે નેગોશિએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટ, ૧૮૮૧ ની કલમ ૧૩૮ હેઠળ પ્રતિવાદી દ્વારા દોરવામાં આવેલા ચેકનું અપમાન કરવા બદલ હોવાનું માનવામાં આવે છે. અપીલકર્તા કંપનીએ અન્ય લોકો સાથે મળીને સમન્સ જારી કરવાના આદેશને હાઈકોર્ટ

સમક્ષ પડકાર્યો હતો, જેમાં દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ચેક ન તો તેના ખાતા પર દોરવામાં આવ્યો હતો અને ન તો તેના કોઈ ડિરેક્ટરે તેના પર હસ્તાક્ષર કર્યા હતા, પરંતુ પ્રતિવાદી નં.૧૧ તેના પોતાના બચત બેંક ખાતાઓ પર; અને ફરિયાદ અપીલકર્તાઓ પાસેથી નાણાં ઉઘરાવવાના એકમાત્ર હેતુ સાથે દાખલ કરવામાં આવેલી અદાલતની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ હતો. હાઈકોર્ટે અરજી ફગાવી દીધી હતી. તેનાથી નારાજ કંપની અને તેના ડિરેક્ટરોએ અપીલ દાખલ કરી હતી.

અપીલને મંજૂરી આપતા કોર્ટે

ઠરાવ્યું :૧.૧.નેગોશીયેબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટ, ૧૮૮૧ની કલમ ૧૩૮ના વાંચન પરથી એ ખૂબ જ સ્પષ્ટ છે કે તેની જોગવાઈઓને આકર્ષવા માટે જે ચેકનું અપમાન કરવામાં આવ્યું છે તે ચેક કોઈ વ્યક્તિએ તેના દ્વારા બેંકર પાસે રાખેલા ખાતા પર ઉપાડ માટે તે ખાતામાંથી અન્ય વ્યક્તિને કોઈ પણ રકમની સંપૂર્ણ અથવા કોઈ પણ દેવું અથવા અન્ય જવાબદારીના ભાગરૂપે ચૂકવણી માટે ખેંચવો પડશે. તે માત્ર એક એવો ચેક છે, જેનું જો અપમાન કરવામાં આવે તો તે ચેક ખેંચનાર સામે કાયદાની કલમ ૧૩૮ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરશે.[પેરા ૮]
[૧૨૫-એચ; ૧૨૬-એ-બી]

૧.૨.તાત્કાલિક કિસ્સામાં, પ્રશ્નમાં રહેલો ચેક પ્રતિવાદી દ્વારા અપીલકર્તા કંપની અને તેના નિર્દેશકોની બાકી રકમ પ્રતિવાદી-કંપનીને ચૂકવવા માટે જારી

કરવામાં આવ્યો હોઈ શકે છે, જે અપીલકર્તા-કંપની સામે અન્ય મંચો પહેલાં તેની બાકી રકમની વસૂલાત માટે સારો કેસ હોઈ શકે છે, પરંતુ તે ૧૮૮૧ અધિનિયમની કલમ ૧૩૮ની જોગવાઈઓને આકર્ષવા માટે પૂરતો નથી. અપીલકર્તા-કંપની અને તેના નિર્દેશકોને પ્રતિવાદી.નં. ૧૧ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલ માટે ૧૮૮૧ અધિનિયમની કલમ ૧૩૮ હેઠળ જવાબદાર ઠેરવી શકાતા નથી.[પરિચ્છેદ ૯] [૧૨૬-સી-ઈ]

૨.ફોજદારી અથવા અર્ધ-ફોજદારી જોગવાઈના સંદર્ભમાં કાર્યવાહીનો કથિત ઉલ્લંઘન કરવામાં આવેલી જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને કડક અર્થઘટન કરવું પડશે. આવી બાબતોમાં કાર્યવાહી વ્યક્તિગત હોય છે અને તેનો ઉપયોગ કોઈ અન્ય વ્યક્તિ પર ગુનો કરવા માટે કરી શકાતો નથી, જે કાયદા હેઠળ આવા ગુના માટે જવાબદાર ન હતો. [પેરા ૯] [૧૨૬-ડી-ઈ]

ક્રિમિનલ એપેલેટ જ્યુરિસડિક્શન: ફોજદારી અપીલ નંબર ૧૩૫૭ નો ૨૦૧૦.

સી. આર. એલ. માં મદ્રાસ ખાતેની હાઈકોર્ટ ઓફ જ્યુડિકેચરના ૧૪.૦૯.૨૦૦૬ ના ચુકાદા અને આદેશમાંથી. ૨૦૦૩નો ઓ. પી. નંબર ૨૨૨૦૭.

અપીલકર્તાઓ માટે સિદ્ધાર્થ દવે, સેન્ટિલ જગદીશન.

પ્રતિવાદી માટે સુદર્શન મેનન.

અદાલતનો ચુકાદો અલ્ટામાસ કબીર, જે. દ્વારા આપવામાં આવ્યો હતો.

૧. પરવાનગી આપવામાં આવી.

૨. અહીં અપીલકર્તા નંબર. ૧ એક કૃષિ આધારિત કંપની છે જે ફીડ સપ્લિમેન્ટ્સ, રસીઓ વગેરે પ્રદાન કરવામાં વિવિધ રસ ધરાવે છે. અપીલકર્તા નંબર ૨ અને ૩ અપીલકર્તા નંબર ૧ કંપનીના મેનેજિંગ ડિરેક્ટર અને અધ્યક્ષ છે, જે આંધ્રપ્રદેશ રાજ્યના હૈદરાબાદમાં સ્થિત છે. અપીલકર્તા નંબર ૧ કંપનીના ડીલર નેટવર્કનો ઉપયોગ કરવા માટે, પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપનીએ તેના દ્વારા ઉત્પાદિત પ્રોન ફીડના વિતરણ માટે અપીલકર્તાઓનો સંપર્ક કર્યો હતો. કારણ કે, ઉપરોક્ત સાહસ ખૂબ સફળ સાબિત થયું ન હતું, અપીલકર્તા નંબર ૧ કંપનીએ પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપની સાથેના તેના વ્યવહારોને બંધ કરવાનો નિર્ણય લીધો હતો. ઉપરોક્ત બાબતોને આગળ ધપાવતા, અપીલકર્તા કંપનીએ પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપની સાથેની તેની તમામ સમજૂતીઓનું સમાધાન કર્યું અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપનીને અપીલકર્તા નંબર ૧ કંપનીના ગ્રાહકો પાસેથી સીધી અન્ય તમામ બાકી રકમ વસૂલવા માટે અધિકૃત પત્ર પણ આપ્યો, જેમણે ફીડ ખરીદી હતી પરંતુ હજુ સુધી તેની કિંમત ચૂકવવાની બાકી હતી. સંબંધિત

ગ્રાહકોને પણ ઉપરોક્ત નિર્ણય વિશે જાણ કરવામાં આવી હતી. ત્યારબાદ, ૪ ઓક્ટોબર, ૨૦૦૧ના રોજ, અપીલકર્તા કંપનીએ પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપનીને નેહોર ખાતેના તત્કાલીન જનરલ મેનેજર કે. બાલાશંકર રેડ્ડી સાથે સંકલન કરવા વિનંતી કરી હતી, જેથી બાકી નીકળતી રકમની વસૂલાત કરી શકાય. ઉપરોક્ત પત્રની સામગ્રી પરથી એવું લાગે છે કે પ્રતિવાદી કંપનીએ ઉપરોક્ત પ્રસ્તાવ સ્વીકાર્યો હતો. જો કે, ગ્રાહકો પાસેથી સીધી વસૂલાત કરતી વખતે, એવું જાણવા મળ્યું હતું કે તેના કેટલાક કર્મચારીઓએ ઉપરોક્ત કે. બાલાશંકર રેડ્ડી સાથે કાવતરું ઘડ્યું હતું અને કેટલીક રકમની ગેરરીતિ કરી હતી અને પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપની દ્વારા અપીલ કરનાર કંપનીને તેની જાણ કરવામાં આવી હતી, જેણે ભૂતપૂર્વને ઉપરોક્ત બાલાશંકર રેડ્ડી અને તેના સંબંધિત કર્મચારીઓ સામે કાર્યવાહી કરવા કહ્યું હતું.

૩. જો કે, ત્યારબાદ, અપીલકર્તા અને પ્રોફોર્મા પ્રતિવાદીઓને ૧૩મી ડિસેમ્બર, ૨૦૦૨ના રોજ પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપની તરફથી એક નોટિસ મળી હતી, જેમાં નેગોશિએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટ, ૧૮૮૧ની કલમ ૧૩૮ હેઠળ નોટિસ હોવાનો દાવો કરવામાં આવ્યો હતો, જેને અહીં "૧૮૮૧ એક્ટ" તરીકે ઓળખવામાં આવ્યો હતો, જેમાં એવું કહેવામાં આવ્યું હતું કે કે. બાલાશંકર રેડ્ડી દ્વારા ૨૫મી નવેમ્બર, ૨૦૦૨ના રોજ સ્ટેટ બેંક ઓફ હૈદરાબાદ, નેહોર શાખા પર બહાર પાડવામાં આવેલ ચેક, "એકાઉન્ટ ક્લોઝ" ના સમર્થન સાથે

અપમાનિત થઈને પરત કરવામાં આવ્યો હતો. નોટિસમાં અપીલકર્તાઓ પાસેથી ચેકની રકમની ચૂકવણી કરવાની પણ માંગ કરવામાં આવી હતી.

જ. આ નોટિસ મળ્યા પછી, અપીલકર્તાઓએ ૨૬મી ડિસેમ્બર, ૨૦૦૨ના રોજ જવાબ આપ્યો હતો કે, સ્ટેટ બેંક ઓફ હૈદરાબાદમાં તેમનું ક્યારેય કોઈ ખાતું નહોતું અને આ ચેક અપીલકર્તા નંબર ૧ કંપની દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યો ન હતો. દેખીતી રીતે, અપીલકર્તાઓ વતી મોકલવામાં આવેલા જવાબનો કોઈ જવાબ મળ્યો ન હતો અને તેના બદલે ૨૩મી જાન્યુઆરી, ૨૦૦૩ના રોજ પ્રતિવાદી નંબર ૧ દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદના આધારે ૨૦૦૩ના ફરિયાદ કેસ નંબર ૧૧૪૨માં ચેન્નાઈના સૈદાપેટના ૧૮ મા મેટ્રોપોલિટન મેજિસ્ટ્રેટની અદાલત દ્વારા અપીલકર્તાઓને સમન્સ પાઠવવામાં આવ્યા હતા. અપીલકર્તાઓ ઉપરોક્ત ફરિયાદના કેસમાં હાજર થયા હતા અને ફરિયાદની નકલો મેળવ્યા પછી, તેઓ એ જાણીને આશ્ચર્યચકિત થયા હતા કે આરોપી નંબર ૧૧, કે. બાલાશંકર રેડ્ડી દ્વારા તેમના વ્યક્તિગત બચત બેંક ખાતામાંથી જારી કરાયેલા વ્યક્તિગત ચેકના આધારે અપીલકર્તાઓ સામે તે દાખલ કરવામાં આવી હતી. આ સમન્સને અપીલકર્તાઓ અને પ્રોફોર્મા પ્રતિવાદીઓ દ્વારા હાઈકોર્ટ સમક્ષ આ આધાર પર પડકારવામાં આવ્યું હતું કે કંપનીનું સ્ટેટ બેંક ઓફ હૈદરાબાદમાં કોઈ ખાતું નથી અને કે. બાલાશંકર રેડ્ડી (આરોપી નંબર ૧૧) દ્વારા તેમના વ્યક્તિગત બચત બેંક ખાતામાંથી ચેક જારી કરવામાં આવ્યો હતો અને

કોઈ પણ ડિરેક્ટરે ઉપરોક્ત ચેક પર હસ્તાક્ષર કર્યા ન હતા. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે ફરિયાદ અદાલતની પ્રક્રિયાનો દુરુપયોગ હતો અને અપીલકર્તાઓ પાસેથી નાણાં ઉઘરાવવાના એકમાત્ર હેતુથી દાખલ કરવામાં આવી હતી. ૧૪મી સપ્ટેમ્બર, ૨૦૦૬ના રોજ, ઉચ્ચ અદાલતે આ અરજીને ફગાવી દીધી હતી કે કે. બાલાશંકર રેડ્ડી દ્વારા જારી કરાયેલો ચેક અપીલકર્તા નંબર ૧ કંપની અને તેના ડિરેક્ટરોની તેમની વિનંતી પર જવાબદારીને પહોંચી વળવા માટે હતો અને પરિણામે તેમની સામે ૧૮૮૧ના કાયદાની કલમ ૧૩૮ હેઠળ યોગ્ય કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. અપીલકર્તાઓની અરજીને ફગાવી દેવાના ઉચ્ચ ન્યાયાલયના ઉપરોક્ત આદેશને તાત્કાલિક અપીલમાં અનિવાર્યપણે આ આધાર પર પડકારવામાં આવ્યો છે કે ઉચ્ચ અદાલતે ફરિયાદની કાર્યવાહી ચાલુ રાખવાની મંજૂરી આપવામાં ભૂલ કરી હતી, જો કે તે અપીલકર્તાઓ અને પ્રોફોર્મા પ્રતિવાદીઓ સામે સમર્થનપાત્ર ન હતા, જેઓ ચેકના દોરનારા ન હતા, ન તો તેમની કોઈપણ બેંકમાંથી ચેક જારી કરવામાં આવ્યો હતો.

૫. અપીલકર્તાઓ વતી હાજર રહેલા વિદ્વાન વકીલ શ્રી સિદ્ધાર્થ દવેએ રજૂઆત કરી હતી કે વિદ્વાન મેજિસ્ટ્રેટ તેમજ હાઈકોર્ટ બંને નેગોશિએબલ ઇન્સ્ટ્રુમેન્ટ્સ એક્ટ, ૧૮૮૧ની કલમ ૧૩૮ની જોગવાઈઓને તેમના યોગ્ય પરિપ્રેક્ષ્યમાં ધ્યાનમાં લેવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. શ્રી દવે દ્વારા ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું હતું કે, ૧૮૮૧ના કાયદાની કલમ ૧૩૮ની જોગવાઈઓને આકર્ષવા માટે,

તે જરૂરી હતું કે કોઈ વ્યક્તિએ તેના બેન્કર પાસે રાખેલા ખાતા પર ચેક ખેંચવો પડશે અને જો ઉપરોક્ત ચેકનું અપમાન કરવામાં આવ્યું હોય, તો તે માનવામાં આવશે કે આવી વ્યક્તિએ ગુનો કર્યો છે અને કાયદાની અન્ય કોઈ જોગવાઈ પર પૂર્વગ્રહ વિના, તેને બે વર્ષ સુધીની કેદ અથવા ચેકની રકમના બમણા દંડ અથવા બંને સાથે સજા કરવામાં આવશે. શ્રી ડેવે વિનંતી કરી હતી કે, ૧૮૮૧ના કાયદાની કલમ ૧૩૮ હેઠળ કોઈ વ્યક્તિ સામે કાર્યવાહી જાળવી રાખવા માટે, તે બતાવવું જરૂરી રહેશે કે ચેક તે વ્યક્તિ દ્વારા તેના દ્વારા જાળવવામાં આવેલા ખાતા પર જારી કરવામાં આવ્યો હતો, જે હકીકત તાત્કાલિક કેસમાં અપીલકર્તાઓની બાબતમાં ગેરહાજર હતી. એવો પુનઃઉચ્ચાર કરવામાં આવ્યો હતો કે પ્રશ્નમાં રહેલો ચેક પ્રતિવાદી નંબર ૧૧ દ્વારા તેમની બેંક પર તેમની વ્યક્તિગત ક્ષમતામાં દોરવામાં આવ્યો હતો અને તેનું અપમાન કરવા પર જ તેમની સામે ૧૮૮૧ના કાયદાની કલમ ૧૩૮ હેઠળ કાર્યવાહી થઈ શકે છે. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે કંપની અને તેના ડિરેક્ટરો સામેની કાર્યવાહી યોગ્ય ન હતી અને ઉચ્ચ અદાલતે તેને રદ ન કરવામાં કાયદાકીય ભૂલ કરી હતી.

૬. અપીલકર્તાઓ વતી લેવામાં આવેલા વલણનો પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપની વતી ઉગ્ર વિરોધ કરવામાં આવ્યો હતો અને અપીલકર્તા નંબર ૧ કંપની અને તેના ડિરેક્ટરોને તેમની પોતાની બેંકમાંથી પ્રતિવાદી નંબર ૧૧ દ્વારા જારી

કરવામાં આવેલા ચેકના અનાદર માટે સામેલ કરવાનો ઉત્સાહપૂર્ણ પ્રયાસ કરવામાં આવ્યો હતો, જે અપીલકર્તા નંબર ૧ કંપની અને તેના ડિરેક્ટરો સામે ૧૮૮૧ અધિનિયમની કલમ ૧૩૮ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરતી ન હતી. એવી વિનંતી કરવામાં આવી હતી કે પ્રતિવાદી નંબર ૧૧ દ્વારા અપીલકર્તા કંપની અને તેના નિર્દેશકોની બાકી રકમની ચૂકવણી કરવા માટે ચેક જારી કરવામાં આવ્યો હોવાથી, ઉચ્ચ અદાલતે પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદને રદ કરવાનો તદ્દન વાજબી ઇનકાર કર્યો હતો.

૭. સંબંધિત પક્ષો વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પરથી, તે તદ્દન સ્પષ્ટ છે કે આ અપીલમાં નિર્ણય માટેનો ટૂંકો મુદ્દો એ છે કે શું ૧૮૮૧ના કાયદાની કલમ ૧૩૮ હેઠળની ફરિયાદ એવા વ્યક્તિ સામે જાળવવા યોગ્ય રહેશે કે જે તેના દ્વારા જાળવવામાં આવેલા ખાતામાંથી ચેક ખેંચનાર ન હતો, જે આખરે રજૂઆત પર અપમાનિત થયો હતો.

૮. ૧૮૮૧ના કાયદાની કલમ ૧૩૮ની જોગવાઈઓ આ અપીલમાં વિચારણા હેઠળ આવતી હોવાથી, તે નીચે દર્શાવેલ છે:—

"૧૩૮.ખાતામાં ભંડોળની અપૂર્ણતા વગેરે માટે ચેકનો અનાદર—જો કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા બેન્કર સાથે તેના દ્વારા જાળવવામાં આવેલા ખાતા પર કોઈ અન્ય વ્યક્તિને તે ખાતામાંથી કોઈ પણ રકમની ચુકવણી માટે કોઈ દેવું અથવા અન્ય

જવાબદારીની સંપૂર્ણ અથવા આંશિક રીતે ચૂકવણી માટે કોઈ ચેક બેંક દ્વારા પરત કરવામાં આવે, તો તે ચૂકવવામાં ન આવે, કારણ કે તે ખાતાની જમા રકમ ચેકનું સન્માન કરવા માટે અપૂરતી છે અથવા તે બેંક સાથે કરવામાં આવેલા કરાર દ્વારા તે ખાતામાંથી ચૂકવવા માટે ગોઠવવામાં આવેલી રકમ કરતાં વધુ છે, તો આવી વ્યક્તિએ ગુનો કર્યો હોવાનું માનવામાં આવશે અને આ અધિનિયમની અન્ય કોઈપણ જોગવાઈઓ પર પૂર્વગ્રહ વિના, બે વર્ષ સુધી લંબાવી શકાય તેવી મુદતની કેદ અથવા ચેકની રકમની બમણી રકમ સુધી લંબાવી શકાય તેવા દંડ અથવા બંને સાથે સજા કરવામાં આવશે:

પરંતુ આ કલમમાં સમાવિષ્ટ કંઈપણ લાગુ પડશે નહીં સિવાય કે –

((ક) ચેક જે તારીખે કાઢવામાં આવ્યો હોય તે તારીખથી છ મહિનાના સમયગાળાની અંદર અથવા તેની માન્યતાના સમયગાળાની અંદર, જે પણ પહેલાં હોય, બેંકને રજૂ કરવામાં આવ્યો હોય;

((ખ) ચૂકવનાર અથવા ધારક, જેમ કે કેસ હોય તેમ, ચેકની નિયત સમયગાળામાં, ચેક ઉપાડનારને લેખિતમાં નોટિસ આપીને, બેંકમાંથી ચેકની ચૂકવણી ન થઈ હોય તેવી માહિતી પ્રાપ્ત થયાના ત્રીસ દિવસની અંદર, ઉપરોક્ત રકમની ચુકવણી કરવાની માંગ કરે છે; અને

(સી) આવા ચેકનો ઉપાડનાર, ચેકની પ્રાપ્તિના પંદર દિવસની અંદર, ચેકના યોગ્ય સમયે, પ્રાપ્તકર્તાને અથવા, કેસ હોય તે રીતે, ધારકને કહેવાતી રકમની ચુકવણી કરવામાં નિષ્ફળ જાય છે.

સમજૂતી.– આ વિભાગના હેતુઓ માટે, "દેવું અથવા અન્ય જવાબદારી"નો અર્થ કાયદેસર રીતે લાગુ કરી શકાય તેવું દેવું અથવા અન્ય જવાબદારી છે.

ઉપરોક્ત કલમના વાંચન પરથી, તે ખૂબ જ સ્પષ્ટ છે કે તેની જોગવાઈઓને આકર્ષવા માટે જે ચેકનું અપમાન કરવામાં આવ્યું છે તે ચેક કોઈ વ્યક્તિ દ્વારા તેના દ્વારા બેંક સાથે જાળવવામાં આવેલા ખાતા પર કોઈ પણ રકમની ચુકવણી માટે તે ખાતામાંથી અન્ય વ્યક્તિને કોઈ પણ દેવું અથવા અન્ય જવાબદારીના સંપૂર્ણ અથવા અમુક ભાગમાં ચૂકવવા માટે ખેંચવો પડશે. તે માત્ર એક એવો ચેક છે જેનું અપમાન કરવામાં આવે છે જે ચેકના ડ્રોઅર સામે ઉપરોક્ત કાયદાની કલમ ૧૩૮ ની જોગવાઈઓને આકર્ષિત કરશે.

૯. તાત્કાલિક કિસ્સામાં, જે ચેકનું અપમાન કરવામાં આવ્યું હતું તે પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપની અને તેના ડિરેક્ટરોની પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપની અને પ્રતિવાદીની બાકી રકમ ચૂકવવા માટે પ્રતિવાદી નંબર ૧૧ દ્વારા જારી કરવામાં આવ્યો હોઈ શકે છે. કંપની પાસે અપીલકર્તા નંબર ૧ કંપની સામે અન્ય મંચો સમક્ષ તેની બાકી રકમની વસૂલાત માટે સારો કેસ હોઈ શકે છે, પરંતુ તે ૧૮૮૧ અધિનિયમની કલમ ૧૩૮ની જોગવાઈઓને આકર્ષવા માટે પૂરતો નથી. પ્રતિવાદી નંબર ૧૧ દ્વારા કરવામાં આવેલી ભૂલ માટે અપીલકર્તા કંપની અને તેના નિર્દેશકોને ૧૮૮૧ના કાયદાની કલમ ૧૩૮ હેઠળ જવાબદાર ઠેરવી શકાતા નથી. ફોજદારી અથવા અર્ધ-ફોજદારી જોગવાઈના સંદર્ભમાં કાર્યવાહીનો કથિત ઉદ્વેગન કરવામાં આવેલી જોગવાઈઓને ધ્યાનમાં રાખીને કડક અર્થઘટન કરવું

પડશે. આવી બાબતોમાં કાર્યવાહી વ્યક્તિગત હોય છે અને તેનો ઉપયોગ કોઈ અન્ય વ્યક્તિ પર ગુનો કરવા માટે કરી શકાતો નથી, જે કાયદા હેઠળ આવા ગુના માટે જવાબદાર ન હતો.

૧૦. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે અપીલને મંજૂરી આપીએ છીએ અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા આદેશને રદ કરીએ છીએ અને જ્યાં સુધી અપીલકર્તાઓ અને અન્ય પ્રોફોર્મા પ્રતિવાદીઓનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી પ્રતિવાદી નંબર ૧ કંપની દ્વારા દાખલ કરવામાં આવેલી ફરિયાદને રદ કરીએ છીએ. જો કોઈ પણ અપીલકર્તાઓ અને/અથવા પ્રોફોર્મા પ્રતિવાદીઓને જામીન પર મુક્ત કરવામાં આવ્યા હોય, તો તેઓ તેમના જામીન બોન્ડમાંથી તાત્કાલિક મુક્ત થઈ જશે.

૧૧. અપીલને ઉપરોક્ત હદ સુધી મંજૂરી આપવામાં આવી છે.

અપીલને મંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/

her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.